

UNIVERSITÄTS-
BIBLIOTHEK
PADERBORN

Universitätsbibliothek Paderborn

R. P. Ioannis Azorii Lorcitani, Societatis Iesv Presbyteri Theologi, Institvtiones Morales

In Qvibus Vnivers[a]e Qvaestiones ad Conscientiam recte aut prauè
factorum pertinentes, breuiter tractantur

Azor, Juan

Coloniae Agrippinae, 1612

15 De pacto quo fructus rei uenditae ad uenditore[m] pertinent, donec
emptor pretium soluat.

urn:nbn:de:hbz:466:1-14014

idonea ad emptionem accedat. Item si quis veniat eiusdem pretij emptor, sed leuioribus, emat conditionibus; qui iudem fraudationem nullam exigat. Tum etiam si accedat alius emptor, qui viliore pretio emat, sed tamen remittat ea venditori, quæ grauiora erant in priori emptione, & in l. *Quicquid ff. eodem titulo*, subiungitur: (*Quicquid ad vilitatem venditoris pertinet, meliori conditione haberi debet.*)

De pacto, quo fructus rei vendita ad venditorem pertinent, donec emptor pretium soluat.

CAP. XV.

SOLET venditio rei immobilis fructifera ita fieri, vt eo ipso, quo emptor integram pretium, vel pretij partem non soluit, debeat restituere, vel soluere venditori fructus rei, quos ipse venditor percepisset, vel certam aliquam pecunie pensionem, iuxta æstimationem fructuum, quos venditor percipiturus fuisset, secundum id, quod habetur in l. *Curabit, C. de Action. empti, & vendi, & colligitur ex l. *Vsuras, C. de Vsura, & l. iulianus, §. Ex vendito, ff. de Action. empti, & vend. & l. *Var in fundo, §. ult. ff. de Fundo dot.***

Quærituriam primo, An vsuræ predictis legibus permittantur in emptione, & venditione prædicta, tuta conscientia percipi, & exigi queant? De hac questione late Couarruias lib. 3. *Var. resol. c. 4.* & Ioan. Bapt. Lupus in tract. *de Vsura, comm. 1. §. 7. num. 131.* & seqq. breuiter tamen Mayronis in 4. *disin. 16. questio 3. §. Sed quid si aliquis vendat castellum.* S. Anton. *qua. 2. tit. 1. c. 7. §. 20. d. Bernat. in serm. 34. in Domin. 4. Quadrages. a. 3. c. 2. Gabr. in 4. *disin. 15. quest. 12. art. 2. concl. 4. cas. 3.* Ange. *Vsura, l. num. 18.* & in *ver. Emptio nu. 3. Rotel. Vsura, l. num. 49.* Siluest. *Vsura 2. qua. 11. vers. 2.* Artil. *cod. verb. num. 15.* Tabica. *Vsura, 2. num. 9. vers. Octauus casus.* Nauarr. *conf. 3. de Vsura.* Allenis in *summa lib. 3. tit. 11. a. 4. questio 17.* Fabianus de emptione, & venditione ad tempus, *questio 7. principali, num. 14. & 15.**

In hac controversia duas video opiniones; Prima est afferentium, tuta conscientia venditorem exigere, & percipere fructus, quos emptor cepit, donec integram soluere pretium. Ita Couarr. in loco iam dicto: ubi etiam addit hanc esse communem sententiam Canonici, & Ciuili iuris interpretum, in eiusque patrocinium adfert graues Auctores, Azouem, Bartolum, Baldum, Salicetum, Aymone, Iasonem, & Angelum: citat quoque Ioan. Ananiam in *e. Conquestus, de Vsura.* Eam etiam sententiam probat, & confirmat auctoritate Legum Ciuilium prædictarum: nec non & illam Ioan. Bapt. Lupus late defendit in eodem loco, quem superius nominauimus. Idque locum habere contendunt iidem Auctores, etiam quando dominium rei vendita, vna cum periculo eiusdem rei statim ad emptorem transferretur, & quando fide data, & accepta de pretio soluendo, solutio differretur ad tempus, hoc est, quum venditor ex pacto transferret dominium rei in emptorem, & pretij solutionem expectat ad tempus. Eandem sententiam confirmant hæc ratione: Facta, inquit, rei traditione, emptor debet soluere pretium venditori, & propterea donec soluat, est in mora soluendi, non quidem regulari, quæ contrahitur ante certum tempus solutioni præfixum: ob moram igitur statim ab initio contractam, debet emptor fructus rei venditori, dum pretium non soluit, alioquin enim emptor lucrium acquireret, & venditor damnum sustineret, & proinde non essent in lucro, & damno pares: nam cum emptor restituatur, & pretium, quod soluere statim deberet, non soluat, iure ipso compellitur pretij vsuras reddere; ne cum aliena iactura locupletetur, contra id, quod habetur in l. *Iure natura, ff. de Regul. iuris, & in e. Locupletari, de Regul. iur. in 6.* Quare secundum Couarr. & Ioannem Bapt. Lupum, vsuræ, quas percipit quis ex re vendita, & pretio sibi non so-

luto, iuxta id, quod habetur in l. *Curabit, C. de Action. empti, & vendi.* sunt non quidem locupletantes, sed compensantes fructuum, quos percipisset venditor ex re sua: ac ita tales vsuræ sunt non solum iure Ciuili, sed etiam Canonico, & naturali permittæ.

Secunda opinio est afferentium, huiusmodi vsuras venditorem tuta conscientia non posse percipere, quandounque dominium, vna cum periculo rei vendita ad emptorem transit. Ita sentere Rosella, Astenis, Siluester, Atimilia, ac ceteri Theologi supra citati. Nam tunc omne commodum, & omnis fructus rei vendita ad emptorem pertinet, sicut & periculum rei ad eundem spectat: ergo nequit venditor sibi capere, vel exigere ab emptore fructus rei; percipiet enim fructus ex re aliena, quod est contra iustitiam, & commode percipiet ratione solutionis ad tempus late, quod est vsurarium. Quare Theologi supra memorati, legem *Curabit, C. de Action. empti, & vendi.* ita interpretantur, vt solum vim, & locum habeat, quando dominium rei vendita nondum est ad emptorem translatum: quia emptor pretium non soluit, nec fides data, & accepta est de pretio soluendo, nec fideiussor, aut pignus datum, nec alio modo venditori satisfactum. Neque Couarr. & Ioan. Bapt. Lupus intertati debent, Theologos hanc legis illius (*Curabit*) interpretationem sequutos fuisse, quandoquidem, & Paulus, Salicetus, Carpolla, Socius, Alexander, Decrus, Raimus, & alij perique iuris Ciuili consulti, apud Couarr. *num. 4.* & Ioan. Bapt. Lupum. *nu. 143.* eandem interpretationem dictæ legis tradidere. Ita quoque sentit Fabianus tract. *de emp. & vend. qu. 7. princip. num. 13.* & inter Canonici iuris Doctores, in primis Panoimitanus *conf. 76. n. 2.* & *conf. 60. par. 1.*

Quare falsum est, quod quidam dixerunt, esse in hac controversia, iuris Ciuili Interpretes Theologos contrarios, & Theologos secundam opinionem sequi, & Iurificosultus primam sententiam tenere. Nam reuera in hac parte contrarij non sunt, cum plerique Iurificosultorum (si Couarruiam, Ioannem Baptistam Lupum, & paucos alios excipias) secundæ opinionis, quæ tribuitur Theologis, adhaerent. S. Antonin. loco supra cit. ait: Licet Baldus, & Petrus Anchar. dicant licitum esse dictum contractum, sed Theologi non approbant eum, & S. Bernat. Secundum Baldum, inquit, est licitus contractus: sed Theologi hunc non sequuntur. Auctor Summa: quæ dicitur Corona Confessorum, *p. 2. c. 8. n. 18.* testatur, sub Pio V. Pont. Max. quosdam Theologos, & Vtriusque iurificosultus Romæ congregatos, de hac re consultasse: & quibus, licet vnus eorum primam opinionem comprobauerit; ceteri tamen omnes secundæ sententia soblesperunt.

Verum enimvero aliqua argumenta nobis obici possent. Primum diceret quis, per talem venditionem venditorem dominium fundi, & reuerari venditori vile: ut vt emptor statim fundi dominium directum acquirat, venditor verò habeat sibi vile, ac proinde fructus ex fundo percipiat tanquam suos. Respondet, dubitandum non esse quin venditor possit ad emptorem transferre directum dominium fundi, sibi vili referuato; quia hæc duo in fundo possunt distingui, & separari. Quæmadmodum enim vili fructus fundi potest donari, vel vendo Caio, ita vt Titius sui fundi dominium directum retineat: sic etiam è contrario potest Titius donare, vel vendere Caio directum dominium fundi, vili penes se retento; sed certè in venditione, de qua sermo est in præfenti, hoc non fit, vtrius opinantur: tum quia fundus absolute, & simpliciter venditur: tum etiam, quia si tantum directum dominium, non vile venderetur, multo minori pretio fundus emeretur: non enim tanti res æstimatur, cum solum dominium directum emitur, quanti quando venditur directum dominium cum vili. At vt in hoc contractu passim fit, tantum emitur fundus, quanti emi solet, cum directum dominium vna cum vili ad emptorem transfertur.

Secundò obiciet quis prædictum contractum esse licitum, quia venditor sibi reuertit fructus fundi ob moram emptoris in pretio soluendo: nam venditione perfecta, quem-

admodum venditor rem tradit, aut tradere debet emptori, sic emptor statim debet pretium solvere: quare dum non soluit, est in mora: at ob moram debitoris, creditor tuta conscientia exigit usus, ratione lucri cessantis, vel damni emergentis. Ioan. Baptista Lupus, Couarruiam, & alios sequutus, prædictam venditionem primum ob id approbat: quia licet emptor est in mora, quum ad tempus constitutum non soluit, sic etiam est in mora ab initio, quum facta venditione, & tradita ei re vendita pretium non soluit. Sed tandem secundo, vna cum ipso Couarruiam fatetur liberam esse omni usura talis venditionem, etiam cum venditor tradito fundo, & habita emptori fide de pretio, ad certum tempus sua sponte solutionem expectat. Quod sane dici nequit: nam eo ipso, quod venditoris consensu dilata est pretij solutio; necessario fit, ut ipse venditor suo iure cedat: ac proinde ex parte emptoris nulla interuenit mora in pretij solutione; immo etiam quando venditor fundum tradit, & pretij solutio in futurum tempus reiecta non est, tuta conscientia nequit fructus fundi sibi capere, quando reuera fundus ad emptoris dominium transit, vna cum periculo eiusdem fundi; ergo emptor fructus venditori non debet; sed si in mora est, tempus solutionis præfixum, aut cogitur usuras solvere, ut ait Glossa, in cap. Conquestus, de Vsur. in Verbo, de fundo: aut solum debet quoad interest venditoris nec enim ob motam secundum conscientiam integri rei fructus debeatur, sed tantum quanti æstimatur aut lucrum cessans, aut damnum emergens venditoris.

Adde his, quod in *l. Curabit*, aperte dicitur, venditorum posse usuras percipere, quas, & perceptio fructuum tantum, & minoris ætatis favor (licet nulla mora, intercesserit) genuerit. Ergo venditor ideò potest fructus fundi, cum emptor pretium non soluit, retinere, non quia emptor moram addidit, sed quia fundi dominium ad emptorem non transit, donec pretium soluat, aut venditor pro soluto habeat: neque enim dominium rei venditæ sola traditione rei transfertur, sed traditione rei, & solutione pretij; vel si aliter fuerit satisfactum venditori. *l. Quod vendit ff. de Contrah. empt.*

Tertio obicitur poterit: Emptor eo ipso quod pretium non soluit, quod aliqui statim vi contractus debet, est in culpa, ergo fructus fundi non facit suos: non enim eos sibi lucratur cum damno venditoris, quia non est rationi consentaneum, ut venditor versetur in damno, & emptor in lucro. *l. Bonæ fides ff. de Action. empti, & vend.* Respondet, hoc argumento probari, pactum apponi posse, ut emptor fundi, dum pretium non soluit, reddat quotannis venditori certam pensionem, qua compenset damnum, aut lucrum quod interest venditoris; aut soluat eam, quia donec pretium solutum fuerit, habet fundum pro locato sibi, non pro vendito.

At nos in præsentem solum contendimus, nefas esse venditori fundi integros fructus sibi lumere, quamdiu emptor pretium non soluit, nisi dominium, & periculum rei venditæ penes ipsum venditorem maneat, ita ut emptor dominium fundi sibi non acquirat, donec pretium soluat.

Quarto obicitur, quia sententia opposita, quam Couarruiam, tuerit, approbat in *l. Curabit. C. de Action. empti, & vendit*: & ea lex non solum locum habet in iudicio, sed etiam secundum conscientiam; quia secundum eam legem prædictam venditione licitam esse concedunt multi Theologi. Angelus verbo emptio, num. 5. & usura, t. num. 18. Tabien. *l. Usura 2. num. 9.* & Nauar. *consil. 3. de Usura num. 4.* & quidam alij Theologi iuniores; & alicubi statuta sunt principum, quæ sic habent: Si emptor accepta re emptæ, pretium illius, ut tenetur, non soluat, posse venditorem ab eo ex genere non solum pretium, sed simul viderem etiam fructuum omnium, quos ex re emptæ percipit, aut percipere potest toto tempore, quo in mora fuit solvendi pretium. Respondet, nos etiam approbare legem *Curabit*, sed non in eo sensu, quo eam accipit Couarruiam, sed in eo, quo ceteri, tum jurisconsulti, tum Theologi interpre-

tati sunt: habet locum ea lex, quando dominium rei venditæ manet penes venditorem, quamvis facta sit emptori traditio rei: ius enim commune civile constituit dominium rei venditæ, & traditæ non transire ad emptorem, nisi fuerit ab emptore pretium solutum, vel aliter venditori satisfactum; ita ut venditor pro soluto pretium habuerit, licet traditum illi non fuerit. *l. Quod vendit. ff. de Contrah. empti.* & Angel. Tabien. & Nauar. & quidam alij Theologi dicunt, id quod habetur in *l. Curabit*, esse licitum secundum conscientiam, sed generaliter loquuntur, non enim expellerunt, an locum habeat ea lex, & prædicta venditio, quam proposuimus, quum dominium rei venditæ transeat ad emptorem, solum dixerunt præfatam venditionem licitam esse iuxta legem *Curabit*, quod nos quoque fatemur, sed dicimus id locum habere, quando dominium rei venditæ manet penes venditorem, etiam facta traditione rei in emptorem; quia quando pretium solutum non est, nec venditori aliter satisfactum, secundum leges, & iura dominium non censeatur in emptorem translatum. Eodem modo respondeo ad statuta Principum, quæ alicubi esse dicuntur: ea enim statuta volunt, ut penes venditorem sit rei venditæ dominium, quandoque emptor pretium non soluit, aut venditor pro soluto pretium non habet, quamvis res sit emptori tradita.

Ex his colligitur prædictam fundi venditionem secundum conscientiam licitam esse, dummodo habeatur non pro venditione, sed pro locatione fundi: hoc est, dummodo emptor fundi, dum non soluit pretium, habeat illum pro conducto, non pro empto, & soluat quotannis certam pensionem: & quum soluerit pretium, tunc habeat pro empto. iuxta id, quod habetur in *l. Sicut emptio. C. l. Cum vendit ff. Locati.* Ex hinc est, ut huiusmodi contractus in multis Italicis ciuitatibus sit vlitatus; quia licet tanquam venditio iustus non sit, est tamen licitus tanquam locatio, & nihil refert, si vulgo venditio nominatur: nam vulgus sæpe in contractibus abutitur nominibus: est igitur reuera locatio, sed nomine tantum venditio.

Paret ex dictis, quid sit dicendum de venditione, qua Titius vendit vineam, vel oliuetum Caio, & tradit ei, eo pacto, ut pretium, vel apud Seium deponatur, vel maneat apud emptorem Caium, donec prædium aliquod inueniatur, quod eo pretio ematur: & donec ematur, Caius debeat edere Titio venditori annuam pensionem iuxta fructuum vineæ æstimationem. Quidam affirmant simpliciter talem venditionem iustam esse, per legem *Curabit*. Sed distinguendum est: si reuera sit venditio vineæ, & vna cum periculo dominium transeat ad Caium emptorem, est iniusta, & usuraria: at si locatio sit vineæ, donec prædium inueniatur, quod pretio ematur, & eo empto incipiat esse venditio, contractus est iustus.

Item iuris est de contractu, quo Titius vendit Caio vineam quingentis aureis, ea conditione, ut Caius penes se pretium retineat, ac seruet, donec inueniatur prædium, quod quingentis aureis æstimetur, & fructus æquales reddat quotannis, & interim dum tale prædium non inueniatur, Titius vineæ venditæ, & traditæ Caio fructus percipiat. Quo celebrato contractu postea Titius cum Caio paciscitur, ut sibi fructus Caius percipiat, & soluat ipsi Titio certam annuam pensionem iuxta fructuum æstimationem. Hic contractus quamvis venditio vineæ nominetur, re tamen ipsa est locatio, aliqui si reuera venditio sit, iniusta est, & usuraria, ut dixi.

Secundo quaeritur, An Titius possit vendere Caio fundum, & loco, & tunc pignoris retinere fundum venditum, quoad Caius emptor pretium soluerit, aut satisfecerit venditori. Couarr. loco citato num. 5. *C. 6.* affirmat simpliciter posse, etiam si dominium fundi ad emptorem transferat. Et quamvis fructus pignoris in partem pretij non computet: verius tamen est, quod Gabr. & S. Anton. *ys. quosiam articulo loco*, docuerunt, non posse, nisi fructus in pretij partem acceperit; quia hoc postulat vis, & conditio pignoris, aut nisi fundi dominium penes se retineat: tunc enim,

quam-

quamuis improprie habere potest fundum, ut pignus, nemo enim rem suam proprie, ut pignus habet, sed improprie, ut suo loco dixi.

Tertio quaeritur, Quid dicendum sit, quando Titius vendit fundum quinque millibus aureorum Caio, ea conditione, ut post octo annos soluat, & interim Caius habeat eundem fundum pro locato, non vendito; & propterea in singulos annos soluat certam pensionem? Abb. *conf. par. z. censet* huiusmodi contractum usurarium esse; idemque affirmat Socinus *conf. 130 libro quarto*, ambo hac ratione suffulsi; quia Titius, inquit, vendit fundum habita Caio emptori sine de pretio soluendo ad octo annos, & interim accipit quotannis pensionem à Caio: quod est usura, quia emptor cogitur solvere pensionem annuam ex re sua, sed profecto opus hic est distinctione: Aut enim Titius vendit Caio fundum ea conditione, ut post octo annos pretium soluat, & interim conductum, non emptum fundum habeat: Aut ea lege, ut statim Caius pro vendito fundum habeat.

Si primo modo venditio fiat, contractus est licitus, quia in eo partim locatio, partim venditio continetur. Venditio quidem, quia elapsis octo annis, & pretio soluto, fundi dominium transit ad Caium emptorem. Ex parte vero locatio est, quia ante octo annos, & pretij solutionem, habet Caius fundum conductum, & loco mercedis soluit annuam pensionem, & ideo nulla inest in huiusmodi contractu usura. Quid enim obstat, ut ego vendam tibi fundum meum, eo pacto, ut donec pretium soluas, pro locato, non vendito habeas: & cum pretium solueris, teneas, ut emptum, non conductum, & tunc liber sis à pensionis onere soluenda: hic enim contractus approbatur expresse in *l. Sicut emptio. & l. cum venderem. ff. locati.*

At si secundo modo venditio fiat, sic verum est, quod Panormitanus, & Socinus tradiderunt: tunc enim statim est venditio perfecta, & satisfactum est Titio venditori, eo quod sua sponte fidem habuit Caio de pretio octo post annos soluendo.

Item iuris est de venditione, qua Titius vendit Caio fundum ea lege, ut Caius donec soluetur totum pretium, habeat certam fundi partem tanquam conductam, non emptam, & loco mercedis soluat interim certam pensionem annuam: hoc enim pactum est licitum, ut colligitur ex *l. Fundi partem. C. de Contrahen. empt.* ut docet Fabianus in *tractatu de Emptione, & venditione, questio. 7. princip. ali. num. 15.*

Quarto quaeritur, an res aliqua eo pacto vendi queat, ut emptor habeat eam precario, quoad pretium soluat? Respondeo, posse, ut ait idem Fabianus in *loco proxime allegato, & colligitur ex l. Ea qua distracta. ff. de Precario.* Quare pretio non soluto, fas est venditori quandoque voluerit, rem suam repetere; pretio vero soluto, precarium finitur, & definit, & is qui soluit, statim incipit habere rem ut suam.

Quinto quaeritur, An Titius licite Caio vendat domum suam, ea conditione, ut Caius cogatur ipsam domum locare Titio venditori, ita ut maneat penes Titium nomine, & iure locationis? Respondeo cum Navarro in *Manuali c. 17. num. 248.* posse, nam quemadmodum Caius emptor potest arbitrari suo emptam domum cuius alteri locare, sic etiam potest eam emere ea lege, ut statim eam domum locare debeat venditori, ut colligitur ex *l. Qui fundum. ff. de contrah. empt.* ubi dicitur, (Qui fundum vendidit, ut eum certa mercede conductum ipse habeat, ad contrahendum, quod pepigerunt, ex vendito agere poterit.)

Sexto quaeritur, An quis rem suam vendere queat ea lege, ut emptor eam alteri vendere nequeat? Respondeo, posse, ut patet ex *l. Qui fundum. ff. de contrah. empt.* cuius rei ratio haec est, quia pactum tale non est contra, sed praeter naturam emptionis.

Eadem ratione potest Titius rem suam vendere Caio, eo pacto, ut quandoque Caius eam vendere voluerit, debeat vendere ipsi Titio, aut suis propinquis, non aliis,

haec pacta licita quidem sunt; sed quia emptori huiusmodi pactis onus imponitur, minuendum est pretium rei: quia res veni, vel feruicit subiecta, minoris aestimantur.

Quares, an is, qui tibi promisit non venditurum se domum suam, nisi tibi, conuenire te possit ad emendum eam? Respondeo cum Fabiano *de tract. de Empt. & venditione, questio septima princip. num. 76.* posse conuenire te, si domum suam, alteri vendere voluerit, siue eam venalem habeat, si minus non possit. Ita Bartolus, & Angelus apud Fabianum *eodem loco.*

Septimo quaeritur, Quid sciendum, quando Titius vendit domum suam, vel fundum Caio, & paciscitur cum eo, ut soluat pretium eo in loco, ubi non est venditio facta? Respondeo, vi venditionis factae, pretium esse soluendum ubi res vendita est; & proinde secundum eam aestimationem, qua ibi communiter aestimatur. Ex quo etiam efficitur, ut eo loco (quam vocant) gabella debeatur, quandoque constitutione Principis, vel Reipublicae talis pensio ex re vendita soluenda est. Quod si pactum sit, ut pretium alibi soluat emptor, seruanda est conditio; quia non est contra, sed praeter naturam emptionis: ac pretium soluendum est secundum aestimationem, quam res habet in loco, ubi est contracta venditio; & eadem ratione est ibi gabella soluenda.

Quid si pactum fuerit, ut soluatur tantum pretium, quanti res aestimatur, ubi fit solutio pretij, & non ubi est pacta venditio? Respondeo, videndum esse, an plurius aestimetur in loco, ubi soluitur pretium, quam in loco, ubi res est vendita, & tunc pactum est iniquum, & usurarium, nisi venditor esset ad eum locum rem deportaturus, ibique venditurus. At si tanti aestimatur res, ubi soluendum est pretium, quanti valet res, ubi res vendita est, pactum licitum est.

Idem iuris est, quando dubitatur, an plurius, an minoris aestimetur: tunc enim pares in conditione sunt emptor, & venditor.

Octauo quaeritur, Quid dubitandum sit de huiusmodi venditione: Titius vendit Caio frumentum, ea conditione, ut ad certum tempus soluat vel totidem frumenti mensuras reddendo, vel tantum pecuniae, quantum frumenti mensura tunc temporis valebit. De hac re Siluester, *Vsur. l. qu. 14.* Angelus *eodem verbo, nu. 3.* Sotus *lib. 6. de iust. qua. 1. ca. 2.* Ancharan. *de Vsurarum, de Vsur. in 6. Salic. in l. Ad haec, C. de Vsuris, qua. 49.* Navarr. in *Manuali c. 17. num. 209.* Respondeo igitur, id usurarium esse pactum, si certum, vel probabiliter creditur, tempore solutionis plus valituram frumenti mensuram, & venditor non erat alioqui seruaturus frumentum usque ad aliud tempus: secus vero, si seruaturus fuisset, aut si dubium esset, plurime, an minoris frumenti mensura eo tempore aestimanda foret; dummodo liberum emptori relinquatur, ut soluat ante illud tempus, si velit.

De eo genere venditionis, quo certa quadam res sub hasta venduntur.

CAP. XVI.

APUD veteres Romanos hasta publico in loco fixa, & proclamante praecone, certa quadam res vendebant, & ei, qui plurimum offerebat, addebantur, & tradebantur: quod genus venditionis etiam nunc quoque vltatum, & frequens est apud Christianos. De hac re agit Faian. in *tract. de Empt. & vend. s. princip. n. 83.* & *l. 1. q. 1. docus Domhondertij in libello de Substitutionibus.*

Primo quaeritur, Quae res ad vendendum, hasta subiciantur? Respondeo, iure Ciuili, tali modo venditionis bona Ecclesiarum, domorum Hospitalium, Collegiorum, & aliorum locorum, quae communis pietatis gratia exiuntur, vendi, cum ea venalia sunt; cum scilicet ad vendendum exponuntur. Hoc ius porro est, *C. de Sacros. Eccl. auct.* nisi quando necessitate venduntur, vel ad soluendum de-

bitum